

THIẾT KẾ VÀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM, HƯỚNG NGHIỆP THEO HÌNH THỨC THAM QUAN HỌC TẬP TRONG DẠY HỌC MÔN TOÁN TRUNG HỌC CƠ SỞ Ở KHU VỰC TÂY BẮC

Nguyễn Triệu Sơn, Hoàng Thị Thanh, Nguyễn Thị Hải Thơm
Trường Đại học Tây Bắc

Tóm tắt: Bài viết trình bày việc nghiên cứu một số nội dung cơ bản của hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp và kết quả khảo sát thực tiễn dạy học môn Toán ở một số trường trung học cơ sở trên địa bàn khu vực Tây Bắc. Qua đó đề xuất quy trình thiết kế hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán trường trung học cơ sở ở khu vực Tây Bắc. Việc vận dụng quy trình này luôn đòi hỏi sự mềm dẻo, linh hoạt và sáng tạo với mong muốn là giúp giáo viên có được định hướng và hiệu quả dạy học tốt hơn.

Từ khóa: Trải nghiệm, hướng nghiệp, tham quan học tập, dạy học môn Toán, trung học cơ sở.

MỞ ĐẦU

Toán học có nguồn gốc từ thực tiễn lao động sản xuất của con người và ngược lại Toán học là công cụ đắc lực giúp con người chinh phục và khám phá thế giới tự nhiên. Toán học luôn có sự liên hệ thường xuyên với thực tiễn, lấy thực tiễn làm động lực phát triển và là mục tiêu phục vụ cuối cùng. Do vậy việc dạy học môn Toán cần được gắn liền với hoạt động trải nghiệm qua thực tiễn đời sống sinh hoạt hàng ngày của học sinh (HS) trung học cơ sở (THCS).

Với điều kiện phát triển kinh tế - xã hội như hiện nay, hầu hết ở các địa phương trong khu vực Tây Bắc đều có nhiều ngành nghề gắn với các cơ sở sản xuất, kinh doanh, trang trại chăn nuôi, nhà vườn,... trên địa bàn. Khi đó nguồn nhân lực tham gia vào lao động sản xuất trực tiếp tại các địa phương là một vấn đề đang được định hướng trong hoạt động hướng nghiệp cho HS THCS.

Trong những năm gần đây, việc lựa chọn hình thức phù hợp để tổ chức HĐTN, HN trong dạy học môn Toán ở trường THCS trên địa bàn khu vực Tây Bắc luôn là vấn đề được nhiều giáo viên (GV) rất quan tâm.

Tất cả ba yếu tố trên là cơ hội tốt để lựa chọn hình thức tham quan học tập trong việc tổ chức HĐTN, HN khi dạy học môn Toán THCS ở khu vực Tây Bắc.

1. Một số vấn đề về HĐTN, HN ở trường THCS

1.1 Các khái niệm cơ bản

Theo Từ điển Tiếng Việt: Trải nghiệm là những kinh nghiệm mà con người tích lũy được qua quá trình sống, lao động và tìm tòi, thực chứng các sự vật, hiện tượng xảy ra trong quá khứ [6]. Trải nghiệm chính là kết quả của sự tương tác trực tiếp giữa con người và môi trường xung quanh, được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác

Hướng nghiệp là hệ thống các biện pháp giúp đỡ HS làm quen tìm hiểu nghề, lựa chọn, cân nhắc nghề nghiệp với nguyện vọng năng lực sở trường của mỗi người với nhu cầu và điều kiện thực tế khách quan của xã hội [4]. Hướng nghiệp có thể còn được hiểu là một quá trình cung cấp cho người học những thông tin về bản thân, về thị trường lao động và định hướng cho người học có các quyết định đúng đắn đối với sự lựa chọn nghề nghiệp thông qua việc học tập.

HĐTN, HN là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kĩ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà

trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai [1].

HĐTN, HN trong dạy học môn Toán là quá trình HS tự mình và trực tiếp quan sát, phân tích, dự đoán nội dung trong môn Toán hoặc trong thực tiễn để phát hiện các tri thức toán học mới và chuyển hóa kiến thức, kinh nghiệm và định hướng nghề nghiệp cho của bản thân. Cũng có thể hiểu đó là hoạt động trải nghiệm được tổ chức trong các giờ học Toán, dưới sự tổ chức, hướng dẫn của GV, HS huy động các kiến thức Toán học để tìm tòi, khám phá, kiến tạo, củng cố kiến thức cho bản thân hoặc trực tiếp tham gia giải quyết các tình huống trong thực tiễn có tính định hướng nghề nghiệp tương lai.

1.2 Nội dung HĐTN, HN ở trường THCS

HĐTN, HN giúp HS củng cố thói quen tích cực, nề nếp trong học tập và sinh hoạt, hành vi giao tiếp ứng xử có văn hoá và tập trung hơn vào phát triển trách nhiệm cá nhân: trách nhiệm với bản thân, trách nhiệm với gia đình, cộng đồng; hình thành các giá trị của cá nhân theo chuẩn mực chung của xã hội; hình thành và phát triển năng lực giải quyết vấn đề trong cuộc sống; biết tổ chức công việc một cách khoa học; có hứng thú, hiểu biết về một số lĩnh vực nghề nghiệp, có ý thức rèn luyện những phẩm chất cần thiết của người lao động và lập được kế hoạch học tập, rèn luyện phù hợp với định hướng nghề nghiệp [2].

HĐTN, HN không những là phương thức hình thành con người, mà còn là phương thức để nhà trường GD HS. Các phương thức học qua thực tiễn, học bằng thực tiễn, học qua cách làm, học bằng cách làm, học bằng kinh nghiệm của chính mình là bản chất của hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp và đều giúp HS đạt được tri thức và kinh nghiệm nhưng theo các hướng tiếp cận không hoàn toàn giống nhau.

Nội dung, hình thức các chủ đề HĐTN, HN luôn mang tính tổng hợp của nhiều lĩnh vực giáo dục, kiến thức, kỹ năng khác nhau, đáp ứng mục tiêu dạy học tích hợp và phân hoá HS trong quá trình tổ chức hoạt động. Bằng HĐTN, HN của bản thân, mỗi HS vừa là người tham gia, vừa là người kiến thiết và tổ chức các hoạt động và hướng nghiệp cho chính mình nên mỗi hoạt động đều phù hợp với năng lực của bản thân HS [5].

1.3 Hình thức tham quan học tập trong tổ chức HĐTN, HN ở trường THCS

Hình thức tổ chức các HĐTN, HN trong trường THCS rất phong phú và đa dạng. Cùng một chủ đề, một nội dung giáo dục nhưng HĐTN, HN có thể tổ chức theo nhiều hình thức khác nhau, tùy theo lứa tuổi và nhu cầu của HS, tùy theo điều kiện cụ thể của từng lớp, từng trường, từng địa phương... Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi xin đề cập đến hình thức tham quan học tập trong việc tổ chức HĐTN, HN ở trường THCS.

Theo [8], tham quan học tập là hình thức tổ chức cho HS tham quan, quan sát, tìm hiểu thực tiễn thiên nhiên, cơ sở sản xuất, trang trại, ruộng đồng...qua đó HS kiến tạo, củng cố kiến thức, biết vận dụng kiến thức vào cuộc sống lao động và có thêm hiểu biết về nghề nghiệp, tăng cường vốn sống, yêu quý thiên nhiên.

Tham quan học tập là hình thức tổ chức học tập thực tế hấp dẫn đối với HS. Việc HS được trực tiếp đi thăm, tìm hiểu và học hỏi kiến thức, tiếp xúc với các cơ sở sản xuất, công trình, nhà máy, trang trại nuôi trồng... ở ngay trên địa bàn các em đang sống, học tập sẽ giúp các em có được những kiến thức, trải nghiệm từ thực tế, thấy được ý nghĩa thực tiễn của tri thức.

Ưu điểm của hình thức tham quan học tập:

- Là hình thức tổ chức trải nghiệm kết hợp giữa vận động, ngôn ngữ, nhận thức qua hình ảnh, thực tế giúp HS dễ hiểu, nhớ lâu. Giúp HS tri giác trực tiếp với đối tượng và

ghi nhớ tốt, không phải tri giác gián tiếp thông qua các phương tiện dạy học. HS sẽ hình thành được biểu tượng và tri thức rõ ràng trong thế giới TN - XH xung quanh. Các em vừa nâng cao được khả năng quan sát, vừa tích lũy được thêm kiến thức, tài liệu trực quan để làm cơ sở cho tư duy. HS có cơ hội điều kiện hiểu biết thêm về thiên nhiên, môi trường và các ngành nghề, cơ sở sản xuất kinh doanh ở địa phương. Từ đó nâng cao ý thức, tinh thần bảo vệ môi trường. HS được tham gia tích cực vào quá trình đặt câu hỏi, tìm tòi, điều tra số liệu tăng cường mối quan hệ, tự chủ, tự ra quyết định.

- Là hình thức có thể tổ chức cho HS đi thăm, tìm hiểu và học hỏi bằng cách: tìm hiểu về một di tích lịch sử, văn hóa, công trình, nhà máy, các cơ sở sản xuất, làng nghề truyền thống, tham quan bảo tàng,... hoặc dã ngoại theo các chủ đề học tập hay hoạt động nhân đạo,... Có thể tổ chức với lớp đại trà, khối lớp hoặc chỉ tổ chức trong câu lạc bộ Toán học, các câu lạc bộ khác, các nhóm HS.

- Là cơ hội để HS bộc lộ cá tính, năng khiếu, sở trường, hình thành thói quen hợp tác, hỗ trợ học hỏi lẫn nhau, tinh thần đoàn kết, ý thức tổ chức kỷ luật. Tăng trí tưởng tượng, sáng tạo, tăng khả năng đo đạc, ước lượng các đại lượng về độ dài, diện tích, thể tích, thời gian, vận tốc, quãng đường... cho HS.

Hạn chế của hình thức tham quan học tập:

- GV gặp khó khăn trong việc tìm, lựa chọn địa điểm, quản lý HS. Môi trường tham quan học tập có thể tác động đến kết quả học tập, sức khỏe của GV và HS. Mất nhiều thời gian di chuyển và ổn định tổ chức lớp học.

- Tốn nhiều kinh phí, nhất là tham quan học tập ở những nơi xa. Khâu tổ chức công phu, phức tạp đòi hỏi sự chuẩn bị kỹ của cả GV và HS.

Một số lưu ý khi tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập:

Phổ biến trước nhiệm vụ học tập cho cả lớp một cách đầy đủ, rõ ràng. Lựa chọn địa

điểm, phương tiện đi lại, thời gian, thời tiết thích hợp để việc di chuyển của HS thuận lợi. Cần khảo sát, tìm hiểu kỹ địa điểm tham quan học tập. Cần sắp xếp bố trí quản lý HS trong quá trình di chuyển và thực hiện kế hoạch tham quan học tập để đảm bảo hiệu quả và an toàn cho GV và HS, quy định rõ việc đảm bảo an toàn. Cần có phương án xử lý các tình huống phát sinh trong quá trình tổ chức tham quan học tập.

2. Thực tiễn việc thiết kế HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán ở một số trường THCS ở khu vực Tây Bắc

Để đánh giá thực trạng việc thiết kế HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán cho HS THCS ở khu vực Tây Bắc, chúng tôi tiến hành khảo sát bằng phiếu hỏi kết hợp phỏng vấn trực tiếp đối với 105 GV Toán ở một số trường THCS thuộc ba tỉnh Sơn La, Điện Biên, Lai Châu. Nội dung khảo sát chủ yếu tập trung vào việc tìm hiểu nhận thức và thuận lợi, khó khăn vướng mắc của GV khi thiết kế và tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán. Kết quả thu được như sau:

STT	Nội dung khảo sát	Kết quả, %
1	HĐTN, HN giúp HS khám phá bản thân và thế giới xung quanh.	100
2	Tạo hứng thú, tính tích cực, nề nếp trong học tập và sinh hoạt cho HS	74,2
3	Giờ HS động, hấp dẫn hơn	66,7
4	HS dễ hiểu bài và tiếp thu bài nhanh hơn	54,3
5	Kích thích HS tìm hiểu về kỹ thuật, ngành nghề	60
6	Tôn thời gian ở khâu chuẩn bị và cả khâu thực hiện	86,7
7	Lớp học ôn ào, gây khó khăn	86,7

	cho việc GV quản lí lớp	
8	HS không nhiệt tình tham gia, một số HS không hoạt động, không hoàn thành nhiệm vụ được giao	33,3
9	Khó thực hiện, cơ sở vật chất không đáp ứng phù hợp	80
10	Khó khăn trong việc thiết kế và tổ chức HĐTN, HN như: chọn chủ đề, quy trình các bước tổ chức...	80

Như vậy GV Toán ở một số trường THCS ở khu vực Tây Bắc còn gặp nhiều khó khăn và hạn chế trong việc thiết kế các HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán. Hầu hết các GV chưa chọn được chủ đề, các tiết học có nội dung phù hợp để tổ chức HĐTN, HN, chưa hiểu rõ về HĐ này và lúng túng trong việc tìm ra quy trình thiết kế và tổ chức phù hợp vì chủ yếu chỉ dựa vào kinh nghiệm tổ chức các hoạt động ngoại khóa ngoài giờ lên lớp. Một bộ phận GV hầu như chưa tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong quá trình dạy học môn Toán.

3. Quy trình thiết kế và tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán

Dựa theo kết quả nghiên cứu của [9] và căn cứ thực tiễn khảo sát, chúng tôi đề xuất xây dựng một quy trình gồm 4 bước để thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp theo hình thức tham quan học tập trong dạy học môn Toán THCS ở khu vực Tây Bắc như sau:

3.1 Các bước thực hiện

- **Bước 1: Định hướng hoạt động** (lựa chọn địa điểm, thời gian tổ chức HĐTN, HN)

Căn cứ vào mục tiêu của môn Toán, nội dung của sách giáo khoa, phân phối chương trình, ưu thế của từng địa phương, nhu cầu, hứng thú của HS mà GV xác định chủ đề trải nghiệm, hướng nghiệp cho phù hợp với đối tượng và khả năng nhận thức. GV nên ưu tiên chọn những địa điểm gần địa bàn nhà trường.

Địa điểm tổ chức HĐTN, HN: có thể là các cơ sở sản xuất, trang trại, cơ sở kinh doanh, công trường, làng nghề... và phải có nội dung liên quan đến nội dung kiến thức môn Toán ở từng lớp của cấp THCS, phải đảm bảo những điều kiện thuận lợi nhất cho việc tổ chức (thời gian thực hiện, không gian, phương tiện đi lại, kinh phí...).

Thời gian: cần phân bổ thời gian thích hợp tùy thuộc vào kế hoạch của nhà trường, mùa vụ trong năm.

- **Bước 2: Thiết kế hoạt động**

1. **Xác định tên hoạt động/chủ đề hoạt động:** Việc đặt tên cho hoạt động/chủ đề trải nghiệm là rất cần thiết vì nó định hướng cho GV xác định mục tiêu, nội dung và cách thức tổ chức HĐTN, HN hiệu quả. Việc đặt tên cho hoạt động/chủ đề trải nghiệm, hướng nghiệp cần rõ ràng, ngắn gọn, chính xác, phản ánh được nội dung trọng tâm của hoạt động, tạo sự chú ý và gây ấn tượng cho HS.

2. **Xác định mục tiêu hoạt động:** Việc xác định mục tiêu của hoạt động chính xác, khoa học, tường minh là cơ sở để chọn nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức HĐTN, HN hiệu quả. Mục tiêu HĐTN HN phải phản ánh các mức độ và yêu cầu cần đạt về kiến thức, kỹ năng, thái độ và định hướng phát triển năng lực chung và năng lực chuyên biệt của HS.

3. **Xác định nội dung, hình thức, phương pháp, phương tiện tổ chức:** Trên cơ sở mục tiêu của hoạt động, GV xác định nội dung kiến thức và đề xuất hình thức, phương pháp, phương tiện, kỹ thuật dạy học và cách thức tổ chức HĐTN, HN phù hợp với nội dung. Đây là nhân tố quyết định sự thành công của HĐTN, HN.

4. **Lập kế hoạch cụ thể cho việc tổ chức HĐTN, HN:** Về phía GV, cần thông báo kế hoạch cho HS, phân công nhiệm vụ, yêu cầu HS chuẩn bị đồ dùng học tập, nêu rõ mục đích và những quy định khi hoạt động, dự kiến các phương tiện, điều kiện cần thiết để hoạt động; dự kiến cụ thể về thời gian thực hiện, địa điểm cũng như những tình huống có thể phát sinh để

đưa ra các kế hoạch ứng biến kịp thời. Về phía HS, phải nhận thức rõ nhiệm vụ, chủ động phân công trong nhóm, chuẩn bị nội dung, thiết bị, sản phẩm và cách thức báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ.

- Bước 3: Tổ chức hoạt động

** Hoạt động 1: Phân công, giao nhiệm vụ*

GV tập trung HS đầy đủ tại địa điểm đã chọn theo đúng kế hoạch, hướng dẫn HS thực hiện đúng quy định tại nơi đến trải nghiệm và định hướng nghề nghiệp mà HS sẽ quan sát. Chia HS thành các nhóm nhỏ từ 2 - 6 người tùy theo nội dung nhiệm vụ cụ thể. Khi giao nhiệm vụ cho các nhóm hoạt động, GV cần xác định rõ cho HS; những nhiệm vụ nào là trải nghiệm, kiến tạo, củng cố, vận dụng kiến thức? những nhiệm vụ nào là tìm hiểu kỹ thuật, công nghệ, nghề nghiệp?

** Hoạt động 2: Triển khai thực hiện các nội dung chính*

- Nhóm 1: Tìm hiểu
- Nhóm 2: Tìm hiểu....
- Nhóm 3: Tìm hiểu....

Lưu ý: Trong quá trình HS thực hiện nhiệm vụ, GV phải quan sát, hướng dẫn, gợi ý, trợ giúp nếu cần để tất cả HS đều hoàn thành nhiệm vụ được giao.

** Hoạt động 3: Các nhóm trình bày kết quả hoạt động*

Sau khi hướng dẫn từng cá nhân HS thực hiện nhiệm vụ (quan sát, tìm hiểu, đặt câu hỏi, ghi chép toàn bộ các thông tin cần thu thập...), GV yêu cầu các nhóm thảo luận và thống nhất trình bày kết quả hoạt động của nhóm và nhóm khác nhận xét bổ sung.

- Nhóm 1: Trình bày về...
- Nhóm 2: Trình bày về...
- Nhóm 3: Trình bày về...

- Bước 4: Đánh giá hoạt động

Cần xây dựng các tiêu chí và bộ công cụ để đánh giá cụ thể đối với mỗi chủ đề về mức độ hiểu biết của HS về kiến thức, kỹ năng và khả năng vận dụng kiến thức, tính định hướng nghề nghiệp. Các tiêu chí đánh giá cần chú ý đến cả quá trình, đánh giá cá nhân và tập thể.

Phương pháp đánh giá cần đảm bảo độ tin cậy, khách quan, phù hợp với từng đối tượng, lứa tuổi. Sử dụng đa dạng các phương pháp và công cụ đánh giá: phương pháp quan sát, đánh giá qua sản phẩm, đánh giá theo tiêu chí.

Việc đánh giá kết quả của HĐTN, HN được dựa vào các sản phẩm khác nhau như: bảng số liệu, tài liệu ghi chép cá nhân, biên bản thảo luận của các nhóm, hình ảnh, video, viết bài thu hoạch....

GV nhận xét, đánh giá về ý thức, thái độ, tinh thần học tập, chất lượng sản phẩm hoạt động của mỗi nhóm và rút kinh nghiệm chung.

3.2. Vận dụng thiết kế và tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập trong dạy học nội dung chủ đề: “Tỷ số phần trăm” môn Toán lớp 6 THCS

- Bước 1: Định hướng hoạt động

Kiến thức về Tỷ số phần trăm xuất phát từ nhu cầu thực tiễn về biểu diễn, so sánh giá trị của các đại lượng số học, đại số, hình học. Do vậy việc lựa chọn chủ đề kiến thức này là phù hợp điều kiện để tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập.

Địa điểm tổ chức HĐTN, HN có thể lựa chọn là cơ sở chăn nuôi gia cầm, gia súc vì hầu hết trên địa bàn gần các trường THCS đều có trang trại của hợp tác xã, hộ gia đình. Chẳng hạn: Lựa chọn cơ sở chăn nuôi các loại chim cút, gà, vịt...

Thời gian có thể tiến hành theo đúng lịch trình giảng dạy môn Toán lớp 6 hoặc ngay sau khi HS học xong kiến thức này tùy theo việc lựa chọn vị trí địa điểm tham quan học tập.

- Bước 2: Thiết kế hoạt động

1. *Xác định tên chủ đề hoạt động:* “ Tỷ số phần trăm và kỹ thuật nuôi chim cút ”.

2. *Xác định mục tiêu hoạt động:*

HS được tham gia trải nghiệm thực tế tìm hiểu kỹ thuật nuôi chim cút con, chim cút thịt, chim cút đẻ trứng. Tìm hiểu về kích thước chuồng nuôi, mật độ và tỉ lệ pha trộn cám cho mỗi loại chim cút. HS biết cách huy động các kiến thức về tính tỉ lệ phần trăm để xử lí các số liệu thu thập được. Rèn luyện kỹ năng làm

việc nhóm hợp tác cho HS. Tạo ra sự yêu thích, gần gũi hiểu biết với kỹ thuật nghề nghiệp chăn nuôi, nông nghiệp.

3. *Xác định nội dung, hình thức, phương pháp, phương tiện tổ chức:*

Nội dung:

Tìm hiểu, thu thập thông tin về mật độ nuôi, khối lượng thức ăn, tỷ lệ pha trộn các loại như: ngô, cám, thóc,... của mỗi loại chim cút.

Tìm hiểu kích thước, tỷ lệ số đo chuồng nuôi của mỗi loại chim cút.

Hình thức:

Chia lớp thành các nhóm nhỏ, mỗi nhóm từ 5 – 6 thành viên.

HS cùng một nhóm có năng lực học tập khác nhau, có thể giúp đỡ nhau trong quá trình làm việc. Đồng thời cử ra nhóm trưởng để quản lý và phân công nhiệm vụ cho từng thành viên.

Phân công vai trò “chuyên gia” cho HS về nội dung tham quan học tập để HS nghiên cứu trước chuyến đi tham quan.

Phương pháp:

GV giao nhiệm vụ cho các nhóm.

Nhóm trưởng phân công công việc cho các thành viên trong nhóm.

HS xác định rõ nhiệm vụ của bản thân, của nhóm để cùng nhau thực hiện.

GV cần kiểm tra công việc chuẩn bị của HS và đưa ra ý kiến hỗ trợ nếu cần.

Phương tiện:

GV cần có kế hoạch hậu cần chi tiết để đảm bảo tuyệt đối an toàn cho HS trong suốt quá trình tham quan học tập như: phương tiện di chuyển, ăn uống, thuốc men....

HS chuẩn bị các đồ dùng và dụng cụ học tập cần thiết cho việc điều tra, thu thập thông tin như: bảng số liệu, giấy, bút, thước dây....

4. *Lập kế hoạch cụ thể cho việc tổ chức HĐTN, HN:*

Đi tiên trạm nơi dự kiến tham quan học tập. Chụp ảnh để chia sẻ với HS trước về chuyến tham quan. Cung cấp mọi thông tin về chuyến đi, ghi lại địa chỉ, chỉ đường, người liên lạc, số điện thoại, địa chỉ email... GV gợi ý về

cách tổ chức, giao nhiệm vụ cho HS phụ trách từng phần việc.

Phối hợp với GVCN gửi thư cho phụ huynh hoặc đưa vào bản tin lớp yêu cầu người trợ giúp như người đi kèm, xem xét mục tiêu chuyến tham quan và liệt kê các hoạt động và lịch trình.

Gửi danh sách HS sẽ tham dự chuyến đi tham quan cho nhà trường.

Tạo danh sách gồm tất cả các em HS và số điện thoại của phụ huynh từng em để sử dụng trong trường hợp khẩn cấp.

- Bước 3: Tổ chức hoạt động

** Hoạt động 1: Phân công, giao nhiệm vụ*

Chuẩn bị các phiếu thu thập thông tin, số liệu.

Chia lớp thành 5 nhóm để thu thập thông tin, số liệu như nội dung ở bước 2.

Hướng dẫn HS cách phân công công việc cho các thành viên trong nhóm.

Hướng dẫn HS cách quan sát, tìm hiểu, khai thác thông tin để có thể khai thác thông tin về kỹ thuật nuôi mỗi loại chim cút một cách chính xác và hợp lý.

GV giới thiệu đến HS mẫu phiếu thu thập thông tin, hướng dẫn HS cách ghi số liệu vào phiếu.

Sau đó hãy tính thành tỷ lệ phần trăm dựa trên các số liệu vừa thu thập được. Rút ra nhận xét dựa trên kết quả đó.

Tìm hiểu những công việc, ngành nghề liên quan đến việc nuôi chim cút.

** Hoạt động 2: Triển khai thực hiện các nội dung chính*

Các nhóm thực hiện nhiệm vụ tìm hiểu như sau:

Nhóm 1: Mật độ nuôi của mỗi loại chim cút.

Nhóm 2: Khối lượng thức ăn và nước uống trong một ngày đối với mỗi loại chim cút.

Nhóm 3: Công thức tỷ lệ pha trộn thức ăn đối với mỗi loại chim cút.

Nhóm 4: Tỷ lệ của từng loại (ngô, thóc, cám) trong 10 kg thức ăn đã trộn đối với từng loại chim cút.

Nhóm 5: Số đo kích thước của chuồng nuôi mỗi loại chim cút.

Cần hỗ trợ HS cách xác định các chỉ số, đơn vị tính của mỗi loại số liệu để đảm bảo tính thống nhất và chính xác.

GV gợi ý HS quan sát các công việc cụ thể và tìm hiểu tên gọi nghề nghiệp của những

người trực tiếp thực hiện công việc tại cơ sở nuôi chim cút.

* *Hoạt động 3: Các nhóm trình bày kết quả hoạt động*

Thu thập số liệu

Ghi số liệu điều tra thực tế vào phiếu.

PHIẾU THU THẬP THÔNG TIN KỸ THUẬT NUÔI CHIM CÚT				
Nhóm:			Lớp:	
STT	Nội dung thông tin	Chim cút con	Chim cút thịt	Chim cút đẻ trứng
1	Mật độ nuôi (số con/m ²)			
2	Khối lượng kg thức ăn/ngày			
3	Khối lượng lít nước uống/ngày			
4	Công thức trộn thức ăn (ngô, thóc, cám) (kg)			
5	Tỉ lệ của ngô (trong 10kg thức ăn đã trộn)			
6	Tỉ lệ của thóc (trong 10kg thức ăn đã trộn)			
7	Tỉ lệ của cám (trong 10kg thức ăn đã trộn)			
8	Chiều dài chuồng nuôi (m)			
9	Chiều rộng chuồng nuôi (m)			
10	TỶ LỆ PHẦN TRĂM			

Các công việc liên quan: chăm sóc, dọn vệ sinh...

Các ngành nghề liên quan: Chăn nuôi, thú y...

Các nhóm thảo luận và thống nhất trình bày kết quả hoạt động.

- Bước 4: Đánh giá hoạt động

+ Xác định tiêu chí đánh giá:

Thu thập được đầy đủ các thông tin được giao.

Biết cách ghi số liệu vào phiếu.

Biết cách tính tỷ lệ phần trăm theo nội dung được phân công.

Mô tả được một số công việc cụ thể, nêu tên được một số nghề nghiệp liên quan đến kỹ thuật nuôi chim cút.

+ Cách tiến hành:

Các nhóm tự đánh giá kết quả làm việc của mỗi cá nhân, nhóm và giữa các nhóm theo các tiêu chí trên.

GV căn cứ vào kết quả làm việc của mỗi nhóm: phiếu thu thập thông tin, trình bày báo cáo, ý thức tham quan học tập để nhận xét, đánh giá, cho điểm.

KẾT LUẬN

Việc đề xuất quy trình thiết kế và tổ chức HĐTN, HN theo hình thức tham quan học tập khi dạy học một số chủ đề môn Toán trong bài báo này nhằm giúp GV THCS ở khu vực Tây Bắc có thêm giải pháp nâng cao chất lượng dạy học, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo

dục hiện nay. Tuy nhiên việc vận dụng quy trình này để thiết kế và tổ chức HĐTN, HN đòi hỏi sự linh hoạt của mỗi GV và điều kiện thực tiễn tại mỗi địa phương. Đồng thời cần tiếp tục nghiên cứu kỹ hơn các bước của quy trình và triển khai trên quy mô rộng hơn để đánh giá chính xác được tính khả thi và hiệu quả trong thực tiễn giảng dạy.

Bài báo là một phần kết quả nghiên cứu của đề tài: Thiết kế hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Toán THCS ở khu vực Tây Bắc, mã số B2020-TTB-04.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017). *Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể*, ban hành kèm theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Hoạt động trải nghiệm và HĐTN, HN*, ban hành kèm theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Toán*, ban hành kèm theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.
- [4] Bùi Hiền (chủ biên, 2001). *Từ điển Giáo dục học*. NXB Từ điển Bách khoa
- [5] Nguyễn Thị Hương (2019). *Thiết kế và tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Tin học cấp THCS*. Tạp chí Giáo dục số đặc biệt tháng 12/2019.
- [6] Hoàng Phê (chủ biên, 2013), *Từ điển Tiếng Việt*. NXB Đà Nẵng.
- [7] <https://fpt.edu.vn/tin-tuc/trai-nghiem-fpt-edu/hoc-tap-trai-nghiem-mon-toan-thcs>.
- [8] <https://coggle.it/diagram/WuIGrVd3uCxCI5O4/t/h%C3%ACnh-th%E1%BB%A9c-d%E1%BA%A1y-h%E1%BB%8Dc-tham-quan-v%C3%A0-d%E1%BA%A1y-h%E1%BB%8Dc-tr%E1%BA%A3i-nghi%E1%BB%87m>.
- [9] <http://cdspbacninh.edu.vn/gioi-thieu2/don-vi-truc-thuoc/to-chuc-hoat-dong-trai-nghiem-bang-hinh-thuc-tham-quan-hoc-t.html>

DESIGNING AND ORGANIZING EXPERIMENTAL, CAREER-ORIENTED ACTIVITIES IN THE FORM OF LEARNING VISIT IN TEACHING MATHS AT JUNIOR HIGH SCHOOLS IN THE NORTHWEST

Nguyen Trieu Son, Hoang Thi Thanh, Nguyen Thi Hai Thom
Tay Bac University

Abstract: *The article presents the study of some experiential activities, career guidance and survey results on the practice of teaching mathematics in some junior high schools in the Northwest region. By that means, we propose a process of designing experiential and career-oriented activities in forms of learning visit in teaching mathematics at junior high schools in the Northwest. The implementation always requires flexibility and creativity so that teachers have better orientation and teaching effectiveness.*

Keywords: *Experience, career guidance, study tour, teaching math, junior high school*

Ngày nhận bài: 12/12/2021. Ngày nhận đăng: 05/01/2022.
Liên lạc: Nguyễn Triệu Sơn, e - mail: triuson@utb.edu.vn